

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
OŚRODEK INFORMACJI 693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23 00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/86/2006

ZAUFIANIE DO POLITYKÓW W MAJU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Tygodnie bezpośrednio poprzedzające nasz majowy sondaż¹ obfitowały w istotne wydarzenia mogące mieć wpływ na popularność postaci funkcjonujących na scenie politycznej. Przede wszystkim utworzona została nowa koalicja rządowa PiS-Samoobrona-LPR, a wicepremierami w rządzie Kazimierza Marcinkiewicza zostali Roman Giertych i Andrzej Lepper. Do dymisji podał się natomiast szef MSZ Stefan Meller. Powołanie do rządu szefów LPR i Samoobrony wywołało falę negatywnych komentarzy w mediach. Odbyły się protestacyjne manifestacje młodzieży przeciwko objęciu przez Romana Giertycha stanowiska ministra edukacji. Po uzyskaniu większości w Sejmie przegłosowano ważną dla PiS ustawę o powołaniu Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Sejm powołał także nową komisję śledczą, mającą prześledzić zmiany własnościowe w sektorze bankowym w ciągu ostatnich siedemnastu lat. W zasadzie przez cały miesiąc z różnym nasileniem trwały protesty w służbie zdrowia - lekarze i pielęgniarki nie zadowolają się obietnicami składanymi przez ministra zdrowia i żądają natychmiastowych podwyżek płac. W tej dość gorącej atmosferze politycznej uspokajająco działały przygotowania Polaków do pierwszej w naszym kraju wizyty papieża Benedykta XVI.

ZAUFIANIE I NIEUFIANIE

Od sześciu miesięcy liderem rankingu zaufania niezmiennie pozostaje premier Kazimierz Marcinkiewicz. W porównaniu z kwietniem zaufanie do szefa rządu w zasadzie się nie zmieniło - obecnie deklaruje je 69% ankietowanych, o 1 punkt procentowy więcej niż miesiąc temu. Maj nie przyniósł też większych zmian na kolejnych pozycjach rankingu zaufania. Podobnie jak w ubiegłych miesiącach drugie miejsce wśród polityków najczęściej obdarzanych zaufaniem społecznym zajmuje minister zdrowia Zbigniew Religa (59%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (192) zrealizowano w dniach 12-15 maja 2006 roku na liczącej 991 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Na kolejnych pozycjach tego rankingu plasują się minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro (51%) oraz lider PO Donald Tusk (47%). Pierwszą piątkę polityków najczęściej spotykających się z zaufaniem Polaków zamyka w tym miesiącu prezydent Lech Kaczyński, któremu ufa nieco ponad dwie piąte ankietowanych (42%). Na dalszych miejscach znajdują się wicepremier i minister finansów Zyta Gilowska (37%), Hanna Gronkiewicz-Waltz (36%), lider PiS Jarosław Kaczyński (34%) oraz wicepremier i minister rolnictwa Andrzej Lepper (32%).

Od ubiegłego miesiąca niewiele zmieniła się też lista polityków najczęściej budzących nieufność badanych. Tradycyjnie już otwiera ją Roman Giertych. Brak zaufania w stosunku do obecnego wicepremiera i szefa resortu edukacji deklaruje trzy piąte ankietowanych (60%). Niezmiennie z bardzo dużą nieufnością spotyka się także drugi z nowo mianowanych wicepremierów koalicyjnego rządu - Andrzej Lepper (52% deklaracji nieufności). Nieco rzadziej - niemniej jednak również dość powszechnie - nieufność badanych budzą Leszek Balcerowicz oraz lider PiS Jarosław Kaczyński (odpowiednio: 46% i 45% deklaracji nieufności). Prawie dwie piąte respondentów (39%) nie ufa także prezydentowi Lechowi Kaczyńskiemu.

Maj nie przyniósł tak dużych zmian w społecznych ocenach polityków, jakie odnotowaliśmy w ubiegłych miesiącach. Jednak podobnie jak w marcu i kwietniu są to głównie zmiany *in minus*. Jedyńm politykiem, w przypadku którego można mówić o poprawie notowań, jest Zbigniew Wassermann. Wprawdzie nie przybyło osób darzących go zaufaniem (wręcz przeciwnie - liczba badanych ufających temu politykowi zmalała o 1 punkt), jednak znacząco zmniejszyła się (o 5 punktów) grupa osób, wśród których budzi on nieufność.

Trwające już od pewnego czasu protesty pracowników służby zdrowia, w tym przede wszystkim niedawna demonstracja w Warszawie, niekorzystnie odbiły się na dotychczasowych notowaniach ministra zdrowia Zbigniewa Religi. Zaufanie do niego zmalało o 6 punktów, zarazem zwiększyła się (o 5 punktów) grupa badanych, którzy mu nie ufają.

Tabela 1. Stosunek do polityków w maju 2006

Politycy	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	V 2006	Zmiana od IV 2006	V 2006	Zmiana od IV 2006		
	w procentach					
K. Marcinkiewicz	69	1	14	0	12	1
Z. Religa	59	-6	17	5	14	5
Z. Ziobro	51	-1	19	-2	12	10
D. Tusk	47	-4	31	3	15	2
L. Kaczyński	42	-1	39	1	14	0
Z. Gilowska	37	0	25	2	14	14
H. Gronkiewicz-Waltz	36	*	32	*	18	6
J. Kaczyński	34	0	45	-1	14	1
A. Lepper	32	-4	52	5	11	1
W. Olejniczak	30	0	24	4	18	20
M. Borowski	30	-2	32	3	17	11
W. Pawlak	29	-4	30	2	26	6
M. Jurek	28	1	23	-1	17	23
L. Balcerowicz	27	-1	46	0	16	2
B. Komorowski	23	-2	19	1	19	30
Z. Wassermann	20	-1	26	-5	16	30
L. Dorn	18	-1	30	-3	15	27
R. Giertych	18	-3	60	1	12	4
J. Onyszkiewicz	16	*	13	*	17	45
R. Sikorski	15	-2	9	2	15	54
B. Borusewicz	13	1	12	1	13	54
P. Gosiewski	11	1	22	1	10	46
A. Urbański	9	-2	15	-2	14	56
M. Kotlinowski	5	-1	11	0	9	68

Pominięto „trudno powiedzieć”

* W kwietniu 2006 roku brak pomiaru

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																
	2004	2005											2006				
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach																
L. Balcerowicz	25	27	28	24	27	28	24	26	26	23	25	29	25	28	28	28	27
M. Borowski	38	39	40	34	40	38	34	41	40	34	39	38	33	32	33	32	30
B. Borusewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	14	13	14	14	12	13
L. Dorn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	26	26	23	27	24	19	18
R. Giertych	27	27	27	27	29	26	26	24	25	26	30	28	24	23	24	21	18
Z. Gilowska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	38	37	37
P. Gosiewski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	11	10	11
H. Gronkiewicz-Waltz	-	-	-	-	-	40	-	-	-	40	36	37	37	38	-	-	36
M. Jurek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	22	24	33	29	27	28
J. Kaczyński	48	49	51	45	50	46	44	43	48	56	60	56	53	49	44	34	34
L. Kaczyński	49	50	52	46	53	48	45	44	50	64	66	61	64	58	54	43	42
B. Komorowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	28	26	29	29	25	23
M. Kotlinowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	5
A. Lepper	32	32	38	37	39	36	37	33	36	37	41	38	38	37	38	36	32
K. Marcinkiewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59	63	68	70	69	68	69
W. Olejniczak	-	-	-	-	-	-	25	24	22	28	32	30	28	28	25	30	30
J. Onyszkiewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
W. Pawlak	-	-	36	32	34	35	31	-	-	-	42	32	33	33	28	33	29
Z. Religa	65	64	67	62	67	63	63	64	59	-	-	-	65	69	65	65	59
R. Sikorski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	12	15	15	18	17	15
D. Tusk	43	45	42	38	45	44	43	45	54	71	57	57	53	47	52	51	47
A. Urbanowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	11	9
Z. Wassermann	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	27	26	24	24	21	20
Z. Ziobro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	55	53	54	56	52	51

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																
	2004	2005											2006				
	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	XI	XII	I	II	III	IV	V
	w procentach																
L. Balcerowicz	48	48	50	48	48	45	46	49	47	50	52	45	45	45	45	46	46
M. Borowski	23	21	23	26	25	25	28	28	26	28	31	27	30	33	30	29	32
B. Borusewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	8	10	11	13	11	12
L. Dorn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	19	20	23	24	28	33	30
R. Giertych	41	39	39	39	42	42	40	49	44	44	46	48	51	53	53	59	60
Z. Gilowska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	19	23	25
P. Gosiewski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	19	21	22
H. Gronkiewicz-Waltz	-	-	-	-	-	22	-	-	-	26	35	32	31	30	-	-	32
M. Jurek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	16	16	22	25	24	23
J. Kaczyński	23	22	23	23	23	26	28	34	26	20	23	21	21	32	37	46	45
L. Kaczyński	23	21	22	22	21	27	28	36	26	19	20	20	18	24	30	38	39
B. Komorowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	16	17	18	19	18	19
M. Kotlinowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	11
A. Lepper	50	51	46	44	42	46	42	51	45	46	44	46	45	47	45	47	52
K. Marcinkiewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	10	10	12	14	14	14
W. Olejniczak	-	-	-	-	-	-	12	17	16	17	21	17	21	23	27	20	24
J. Onyszkiewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
W. Pawlak	-	-	23	23	24	24	26	-	-	-	23	26	27	27	31	28	30
Z. Religa	6	6	7	9	7	10	8	12	12	-	-	-	11	11	14	12	17
R. Sikorski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5	5	7	9	7	9
D. Tusk	16	17	17	20	16	18	19	25	17	12	24	22	23	30	26	28	31
A. Urbański	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	17	15
Z. Wassermann	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	14	18	22	26	31	26
Z. Ziobro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	15	18	17	19	21	19

Powstanie koalicji rządowej z udziałem Samoobrony i LPR oraz objęcie przez Andrzeja Leppera i Romana Giertycha funkcji wicepremierów i szefów resortów rolnictwa oraz edukacji raczej nasiliło krytycyzm wobec tych polityków, niż go osłabiło. Pogorszenie się notowań w większym stopniu dotyczy Andrzeja Leppera, w stosunku do którego - już po objęciu przez niego funkcji rządowych - Sąd Apelacyjny podtrzymał wcześniejszy wyrok za pomówienie pięciu polityków podczas przemówienia w Sejmie w 2001 roku. W porównaniu z kwietniem zaufanie do szefa Samoobrony zmalało o 4 punkty procentowe, jednocześnie przybyło badanych, którzy deklarują w stosunku do niego nieufność (o 5 punktów). W mniejszym stopniu pogorszyły się oceny Romana Giertycha, którego nominacja na ministra edukacji wywołała protesty młodzieży i studentów. Zaufanie do szefa LPR spadło o 3 punkty, jednak nie przybyło znacząco respondentów deklarujących nieufność w stosunku do tego polityka.

Bardziej krytyczne niż przed miesiącem są ponadto oceny liderów ugrupowań opozycyjnych. W stosunku do kwietnia stracił w ocenie badanych Donald Tusk (spadek zaufania o 4 punkty i wzrost nieufności o 3 punkty)². Trochę gorsze niż miesiąc temu są także oceny szefa PSL Waldemara Pawlaka (4-punktowy spadek zaufania i 2-punktowy wzrost nieufności) oraz liderów ugrupowań lewicowych - Wojciecha Olejniczaka i Marka Borowskiego (wzrost nieufności odpowiednio: o 4 i o 3 punkty).

Oceny pozostałych uwzględnionych w naszym badaniu przedstawicieli sceny politycznej nie zmieniły się w sposób istotny od ostatniego pomiaru.

W maju, po niespełna dwuletniej przerwie ponownie uwzględniliśmy w naszym badaniu nazwisko jednego z eurodeputowanych, a od marca br. szefa Partii Demokratycznej - demokraci.pl Janusza Onyszkiewicza. Mimo wieloletniego stażu na scenie politycznej i pełnionych w przeszłości funkcji ministerialnych nie jest on obecnie postacią dobrze znaną badanym. Jego nazwisko nic nie mówi ponad dwóm piątym pytanych (45%). W opinii rozpoznających go osób jawi się też jako polityk dość kontrowersyjny - prawie tak samo często spotyka się z zaufaniem badanych (16%), co budzi ich nieufność (13%). W porównaniu z sierpniem 2004 roku, kiedy to ostatnio prosiliśmy ankietowanych o ocenę jego osoby, Janusz Onyszkiewicz jest politykiem wyraźnie rzadziej rozpoznawanym, a jego społeczny wizerunek jest mniej korzystny. Wówczas jako jeden z reprezentantów Polski

² Trzeba zaznaczyć, że badanie realizowaliśmy przed konwencją PO, na której przewodniczącym partii ponownie został Donald Tusk.

w Parlamencie Europejskim i nowo wybrany wiceprzewodniczący tej izby cieszył się zaufaniem jednej czwartej badanych (25%), nie ufała mu zaś o połowę mniejsza grupa (12%).

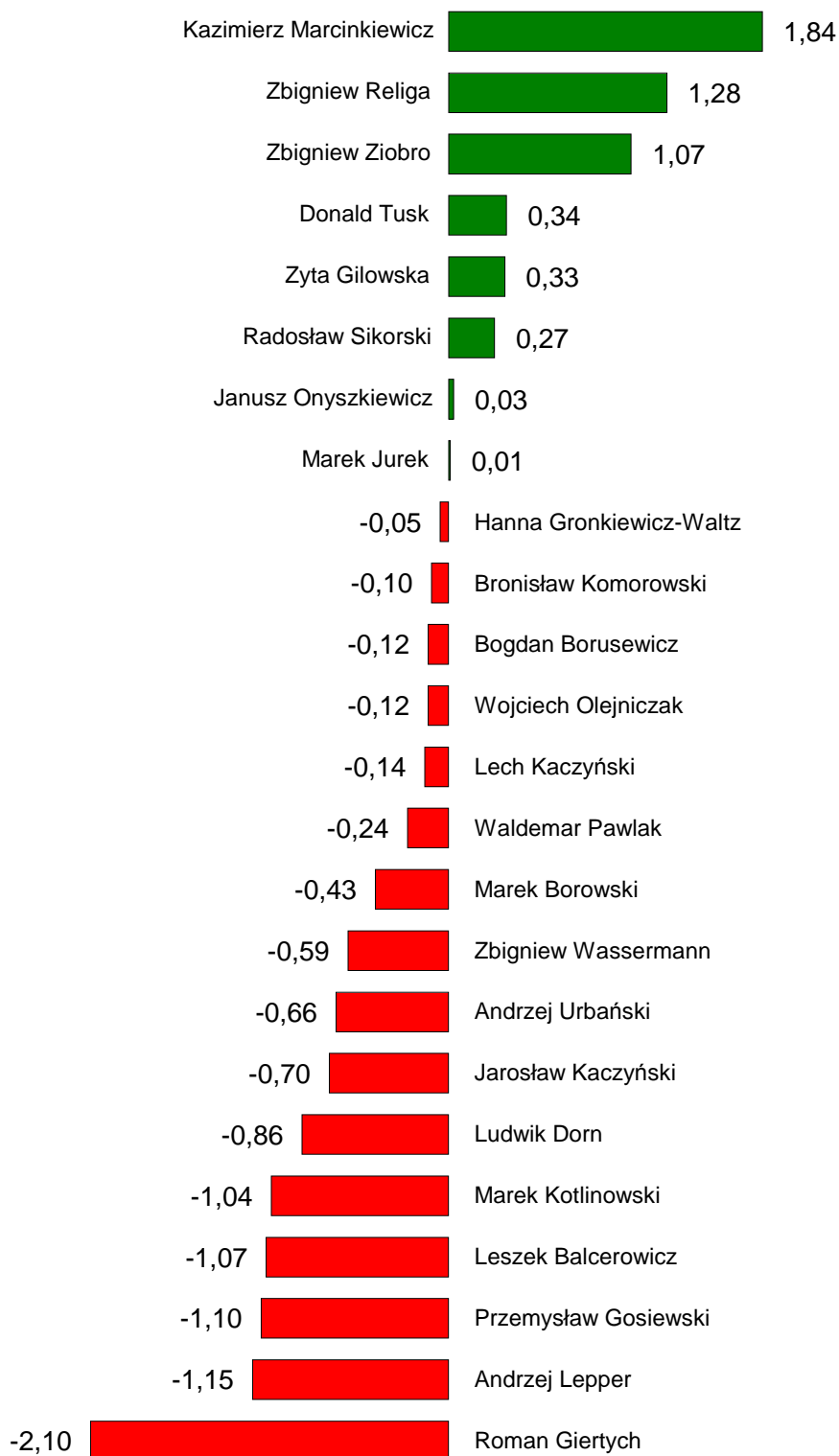
W maju na naszej liście polityków umieściliśmy po dwumiesięcznej przerwie nazwisko jednej z czołowych postaci PO i najbardziej prawdopodobnej kandydatki tej partii na prezydenta Warszawy - Hanny Gronkiewicz-Waltz. W porównaniu z pomiarem z lutego br. jej notowania nie zmieniły się znacząco. Obecnie zaufaniem darzy ją nieco ponad jedna trzecia ankietowanych (36%), nie ufa jej zaś niewiele mniejsza liczebnie grupa (32%).

ŚREDNIE OCEN

W naszym badaniu respondenci oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty można określić z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane powyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Przedstawione były łączne odsetki badanych wyrażających zaufanie (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0) lub nieufność (od -1 do -5) do poszczególnych polityków, a także stopień ich nieznamomości - odnosiły się one do ogółu badanych. Natomiast średnia ocen jest syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień do poszczególnych polityków, przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia ich znajomości.

Najbardziej jednoznacznie pozytywnie odbieranym politykiem, jak świadczy średnia ocen, jest premier Kazimierz Marcinkiewicz (1,84). Drugie miejsce w rankingu średnich, ze znaczną jednak stratą do premiera, tak jak przed miesiącem zajmuje Zbigniew Religa (1,28). Do ścisłej czołówki najlepiej postrzeganych przedstawicieli sceny politycznej niezmiennie zalicza się także Zbigniew Ziobro (średnia ocen 1,07). Społeczny wizerunek pozostałych polityków nie jest już tak korzystny. Znacznie niższą średnią ocen, świadczącą o niezbyt dużej przewadze pozytywnych nastawień, mają plasujący się na kolejnych pozycjach tego rankingu: Donald Tusk (0,34), wicepremier i minister finansów Zyta Gilowska (0,33) oraz minister obrony Radosław Sikorski (0,27). Średnią bliską wartości „0”, a więc wskazującą na niemal całkowite równoważenie się pozytywnych i negatywnych ocen wystawianych przez badanych, mają: Janusz Onyszkiewicz (0,03), Marek Jurek (0,01) oraz Hanna Gronkiewicz-Waltz (-0,05). W stosunku do pozostałych polityków w mniejszym lub większym stopniu przeważa nastawienie krytyczne.

RYS. 1. ŚREDNIE OCEN POLITYKÓW W MAJU 2006

Tak jak w ubiegłych miesiącach zdecydowanie najgorzej odbierany jest Roman Giertych (-2,10), który wyraźnie dystansuje pod tym względem innych uwzględnionych w naszym badaniu przedstawicieli sceny politycznej. Negatywne noty zdecydowanie dominują także w ocenach Andrzeja Leppera (-1,15), Przemysława Gosiewskiego (-1,10), Leszka Balcerowicza (-1,07) oraz Marka Kotlinowskiego (-1,04). Do grona wyraźnie negatywnie odbieranych postaci sceny politycznej, o czym świadczy średnia ocen, zaliczają się także wicepremier i szef MSWiA Ludwik Dorn (-0,86), lider PiS Jarosław Kaczyński (-0,70), szef Kancelarii Prezydenta Lecha Kaczyńskiego Andrzej Urbański (-0,66) oraz koordynator ds. służb specjalnych Zbigniew Wassermann (-0,59).

Tabela 4. Zmiany średniej ocen

Politycy (uszeregowanie według kierunku i wielkości zmian)	IV 2006	V 2006	Różnica
Z. Wassermann	-0,74	-0,59	0,15
Z. Gilowska	0,20	0,33	0,13
P. Gosiewski	-1,20	-1,10	0,10
L. Dorn	-0,95	-0,86	0,09
M. Jurek	-0,08	0,01	0,09
A. Urbański	-0,74	-0,66	0,08
Z. Ziobro	1,02	1,07	0,05
J. Kaczyński	-0,71	-0,70	0,01
B. Borusewicz	-0,05	-0,12	-0,07
K. Marcinkiewicz	1,92	1,84	-0,08
L. Kaczyński	-0,05	-0,14	-0,09
W. Pawlak	-0,08	-0,24	-0,16
B. Komorowski	0,07	-0,10	-0,17
M. Kotlinowski	-0,87	-1,04	-0,17
R. Sikorski	0,45	0,27	-0,18
Z. Religa	1,48	1,28	-0,20
L. Balcerowicz	-0,86	-1,07	-0,21
M. Borowski	-0,17	-0,43	-0,26
R. Giertych	-1,83	-2,10	-0,27 *
D. Tusk	0,61	0,34	-0,27 *
W. Olejniczak	0,20	-0,12	-0,32 *
A. Lepper	-0,80	-1,15	-0,35 *

* Różnica średnich ocen istotna statystycznie na poziomie 0,05

Maj, choć raczej niekorzystny dla polityków (po raz kolejny rejestrowaliśmy głównie pogorszenie się, a nie poprawę wizerunku poszczególnych przedstawicieli klasy politycznej), generalnie jednak nie przyniósł dużych zmian w ich społecznym odbiorze.

Okazało się, że bardzo słabe natężenie ma odnotowana wyżej poprawa ocen Zbigniewa Wassermanna. Minimalny spadek odsetka badanych niemających zaufania do tego polityka nie zaważył znacząco na jego całościowej ocenie (różnica średnich jest nieistotna statystycznie). Z porównania majowych średnich ocen z rejestrowanymi w ubiegłym miesiącu wynika też, że relatywnie niewiele pogorszył się dotychczasowy wizerunek polityków obecnie spotykających się z bardziej krytycznym nastawieniem badanych. Stosunkowo najbardziej obniżyła się średnia ocen Andrzeja Leppera (-0,35 punktu). Niemal tyle samo (-0,32) stracił w opinii badanych Wojciech Olejniczak. Słabe natężenie miał też zarejestrowany na poziomie liczby deklaracji spadek zaufania i wzrost nieufności w stosunku do Donalda Tuska - średnia ocen lidera PO zmalała o 0,27 punktu. Równie niewiele stracił w opinii badanych Roman Giertych (-0,27 punktu). Dość wyraźny spadek liczby deklaracji zaufania i wzrost nieufności nie zaważył natomiast istotnie na całościowej ocenie Zbigniewa Religi. Różnica średnich ocen (-0,20) okazała się niewielka i nieistotna statystycznie.

★

★

★

Mimo znaczących wydarzeń politycznych maj nie przyniósł istotnych zmian w układzie poparcia dla poszczególnych postaci aktywnych na scenie politycznej. Można jednak powiedzieć, że wydarzenia te nie dodały Polakom optymizmu - politycy uwzględnieni w majowym rankingu, podobnie zresztą jak w dwóch poprzednich, raczej stracili na zaufaniu społecznym, niż zyskali. Pogorszyły się notowania jednego z najbardziej popularnych polityków - ministra zdrowia Zbigniewa Religi. Objęcie najwyższych stanowisk w państwie przez kontrowersyjnie ocenianych szefów Samoobrony i LPR nie przysporzyło im popularności, wręcz przeciwnie zaufanie do nich spadło (co szczególnie dotyczy Andrzeja Leppera, w stosunku do którego, już na stanowisku wicepremiera, sąd podtrzymał wydany wcześniej wyrok). Bardziej krytyczne i mniej przychylne niż przed miesiącem są

ponadto oceny liderów ugrupowań opozycyjnych - Donalda Tuska, Waldemara Pawlaka, Wojciecha Olejniczaka i Marka Borowskiego. Jednak niewielka skala zmian wskazuje, że jakieś wyraźniejsze reakcje na nowy układ sił na naszej scenie politycznej, przynajmniej w warstwie zaufania do polityków, jeszcze się nie pojawiły. Można sądzić, że funkcjonowanie nowej koalicji i rezultaty jej działań, a także działalność rządu dopiero będą dla Polaków podstawą do ocen i wniosków, a także opinii na temat poszczególnych osobistości politycznych.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA